

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Virtute ac Sacrameto Pœnitentiæ

Bosco, Jean a

Lovanii, 1670

Concl. VI. Mortaliter peccat, qui consitetur peccatum mortale, quod non fecit. Qui confitetur veniale, quod non fecit, solùm peccat venialiter. Excipe casum, quo illud foret tota materia Confessionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73393)

actus Charitatis, potest imperare actum voluntatis vindicativum peccati, & è converso ex actu imperativo vindicandi, potest imperare actum dilectionis Dei in se.

122.
Occurrit
objectioni.

Nec obstat; quòd volitio supernaturalis requirat cognitionem supernaturalem; nam licet hoc verum esset, de quo Aliqui dubitant, adhuc negatur hæc Consequentia; ergo actus supernaturalis imperatus, requirit actum supernaturalem imperantem. Disparitas una jam est assignata; quia voluntas est, quæ imperat, & non ipse actus; similiter voluntas est, quæ obedit, & non ipse actus: jam autem ipsa cognitio est, quæ immediatè proponit objectum supernaturaliter amandum; quid ergo mirum, si requiratur propositio supernaturalis? Putas quia amor materialis potest procedere à cognitione spiritali? Et tamen actus supernaturalis bene potest imperare actum naturalem, ut omnes fatentur; ergo non requiritur illa proportio inter actum imperantem, & imperatum, quæ requiritur inter actum cognitionis, & actum volitionis.

123.
Cuiuslibet
principio
cognoscit.
vo. con-
spondet ap-
petitus eli-
citus sui or-
dinis.

Ratio differentie (si fortè prior non sufficiat) quia sicut cuiuslibet naturæ respondet suus innatus appetitus; ita cuiuslibet principio cognoscitivo, appetitus elicitus sui ordinis. Unde principio cognoscitivo spiritali, non potest correspondere appetitus elicitus materialis, nec vice versâ: hoc autem non habet locum in actu imperante, & imperato, ut constat per experientiam, cum voluntas imperet actus potentie materialis.

Ratio ulterior; quia datur viventi principium cognoscitivum, ut quærat bonum sibi conveniens, & fugiat malum sibi disconveniens; ubi ergo est duplex vita, spiritalis, & materialis, etiam duplex principium cognoscitivum, spirituale, & materiale; consequenter ubi tertia vita, scilicet supernaturalis, etiam tertium principium cognoscitivum, putâ supernaturale; ad quid, nisi ut sit proportio inter cognitionem, & volitionem? Enimverò cognitio est quidpiam quasi essentialiter prænecessarium, & planè necessarium ad elicendum actum voluntatis. Quid ergo miramur, si major proportio requiratur inter cognitionem, & volitionem, quàm inter actum imperantem, & imperatum? Quippe imperium istud est planè extrinsecum actui imperato.

124.
Objectio.

Dices; actus appetitus sensitivi, non potest imperare actum intellectus vel voluntatis, idè; quia illi actus spectant ad diversas vitas; ergo similiter, cum actus naturalis, & supernaturalis spectent ad diversas vitas, naturalis non poterit imperare supernaturalem, nec è converso.

Solvitur.

Resp. rationem Antecedentis non esse illam, quæ assignatur; sed quia nulla potentia potest imperare actus, quos non habet pro objecto; porro actus spiritalis, sicut non

potest esse objectum sensuum externorum, ita nec appetitus sensitivi. At verò uterque actus tam naturalis, quàm supernaturalis, sicut est objectum intellectus, ita etiam voluntatis per unum actum non possit imperare alium.

Quæ cum ita sint, iudico, nullatenus recedendum à Conclusionè, quæ sicut communior, ita longè probabilior est; & quibus datum foret, omnes Confessiones, ex circumstantia aliqua venialiter peccaminosas, invalidare. Et ideo consequenter existimo, non omnem Confessionem infidelem esse invalidam. Rogas à me, si non omnis, an saltem aliqua sit invalida? Et si aliqua, quæ, & quæ non? Responso erit

CONCLUSIO VI.

Mortaliter peccat, qui confitetur peccatum mortale, quod non fecit. Qui confitetur veniale, quod non fecit, solum peccat venialiter. Excipe casum, quo illud foret tota materia Confessionis.

EX hac Conclusionè liquet manifestè, quæ Confessio infidelis sit invalida, & quæ valida. Confessionem fidelem hic voco, quæ fit absque mendacio; infidelem, quæ fit quædam cum mendacio; & quamvis Aliqui existimant, omne mendacium in Confessione esse mortale, & per consequens omnem Confessionem infidelem per se loquendo esse invalidam; equidem non pauci, graves, prudentes, & spirituales Viri nobiscum sentiant, ut patet ex dictis sect. 4. concl. 7. ad quam remitto Lectorem.

Interim probatur prima pars Conclusionis; quia pervertitur iudicium Confessarii in re gravi, id est, in materia necessaria Absolutionis. Veluti cum poenitens negat peccatum mortale, quod hic & nunc tenetur confiteri, qui secundum omnes Doctores peccat mortaliter. Et alioquin sine multo examine posset quis confiteri species, & numerum peccatorum, quod est contra mentem & praxim omnium fidelium. An autem Sylvester infinet hanc esse materiam levem, ac proinde peccatum veniale, ut scribit Suarez disput. 22. sect. 10. nu. 10. unusquisque facile colliget ex his quæ subijcio.

Sylvester verb. Confessio q. 8. inquit: Accusans se de peccato, quod non fecit, in Confessione, secundum Multos peccat mortaliter; quod verum est, si quis se accuset in speciali de mortali in certo casu: quia se injustè infamat.

autem leve mendacium repugnat veritati divinæ non minus, quàm gravissimum, quamquam minus repugnet veritati iudicii sacramentalis, ac fori externi; & ideo hic facit peccatum veniale, secus ibi; nam hic diminuit formalem deordinationem inventam in tali materia, scilicet perversionem iudicii; neutiquam ibi; quippe ablatio seu destructio veritatis divinæ semper est gravissima, quoniam est destructio essentia divinæ; quæ an possit esse venialis ex parvitate materia, nolo hic disputare; quia nemo ambigit, semper esse mortalem.

161. An peccet mortaliter qui committitur peccatum mortale sicutum, tamquam peccatum mortale sicutum, tamquam peccatum mortale sicutum?

Dubitant autem Aliqui; an peccet mortaliter, qui committitur peccatum mortale sicutum, tamquam antea confessum. Videtur enim quæ peccati venialis, eandem esse rationem huiusmodi peccati mortalis; cum non subijciatur Clavis Ecclesiæ, tamquam materia necessaria, sed tamquam materia libera. Unde quavis Sacerdos, hoc ipso, quod audit aliquod peccatum mortale, numquam confessum, supponat ut omnino certum, illud dari, & quidem per se, pro materia, ac proinde suam intentionem & verba Absolutionis absque ulla hesitatione dirigat ad illam materiam; equidem quando audit peccatum mortale antea confessum, non plus curat de illo, quàm de peccato veniali, neque aliam pro isto, quàm pro hoc imponit Pœnitentiam.

162. Arguitur pro sententia negativa ex Lugone.

Sed contra; per peccatum veniale non decipitur graviter iudex, sicut per peccatum mortale, quod quamvis asseratur, ut dictum jam in alia Confessione, adhuc tamen videtur subijci huic iudicio, & variat notabiliter iudicium Confessarii circa conscientiam pœnitentis; non quidem in ordine ad imponendam graviores Pœnitentiam (hanc enim prudenter omittit, eò quod in alia Confessione sit jam imposita Pœnitentia condigna pro eodem peccato) sed in ordine ad conceptum, & æstimationem de conscientia pœnitentis; quod attinet ad culpam præteritam. Ita discurrit Lugo disp. 14. n. 125. Ac propterea docet, neminem posse absque culpa gravi accusare se in Confessione de aliquo mortali falso, etiamsi diceret, se jam illud iterum confessum fuisse.

Rejicitur à Dicar.

Et verò licet hæc opinio non displiceat Dicastillo, attamen probationem ejus rejicit disp. 8. n. 56. dicens: Si sermo sit de æstimatione & iudicio conscientia pœnitentis tantum in existimatione, quam habet Confessarius de tali homine, non ut servit ad Absolutionis sententiam, sed qualem potuisset habere, si etiam extra Confessionem se infamasset apud ipsum; nihil prædest ad præsens negotium, & de hoc genere existimationis aut infamiae jam diximus supra, esse ordinariè veniale peccatum. Si verò sermo sit de iudicio in ordine ad existimationem requisitam ad Absolutionem, petit principium, & assumit id ipsum, de quo

disputamus. Hæc enim Dicastillo.

Quapropter meliorem quæ sit rationem, quam etiam putat se invenisse; est autem hæc: Supponere in Confessione peccatum mortale falsum, non dicendo illud jam esse dictum legitime in alia Confessione, est materia gravis; & in materia gravi falsam reddere Absolutionem, aut decipere in ea Confessarium, peccatum grave est, sed addere novum mendacium, dicendo, quod jam illud legitime confessus fuerit prius, non est materiam gravem convectere in levem, sed accumulare mendacium alteri men cio; ergo eodem modo manet materia gravis, si illud addatur, si non. Ita Dicastillo supra n. 58.

Et n. 61. consequenter admittit, confiteri aliquod peccatum mortale, adhuc semel remissum per Absolutionem, sine debito dolore, est peccatum mortale; quia videlicet semper manet peccatum mortale, adeoq; materia gravis.

Sed contra; ergo etiam peccaret mortaliter, qui pro peccatis mortalibus gravissimis, adhuc semel confessis, imponeret levissimam Pœnitentiam. Probatur Conseq. quia peccaret mortaliter imponendo levissimam Pœnitentiam pro peccatis gravissimis, nunquam antea confessis; sed illa peccata per priorem Confessionem non sunt materia levissima, sed manent semper materia gravissima; ergo &c. Sed hoc repugnat communi sensui tam pœnitentium, quàm Confessariorum; ergo non est admittendum. Sicuti ergo illa peccata gravissima sunt levissima; ut sic loquitur, in ordine ad imponendam Pœnitentiam; quod si similiter fiant materia levis aut levissima in ordine ad Absolutionem? Nam impositio Pœnitentiæ subordinatur Absolutioni; si ergo respectu Absolutionis est materia gravis, etiam respectu Pœnitentiæ; vel si levis respectu Pœnitentiæ, cur non etiam levis respectu Absolutionis?

Debet Sacerdos Domini (inquit Trident. sess. 14. c. 8.) quantum spiritus & prudentia suggesterit, pro qualitate criminum, & pœnitentiam facultate, salubres & convenientes satisfactiones imponere. Si ergo prudenter Sacerdos pro gravissimis criminibus, semel ritè absolutus, imponit levissima quædam opera, idque quia peccata in se gravissima apprehendit in tali peccatorum venialium, si ve, quia iudicat condignè punita in priori Confessione; dico consequenter, etiam apprehendere illa peccata in tali peccatorum venialium in ordine ad Absolutionem; proinde licet in se sint gravissima materia, equidem Confessarius non decipitur in materia gravi, sed solum in materia levis quia prudenter materiam alioquin in se gravem, hic & nunc apprehendit tanquam levem; id est, tanquam prius discussam, & sufficienter iudicatam per directam Absolutionem. Ergo quæ peccati venialis facti, eodem

dem est ratio mortalis ficti, quando exprimitur tanquam adhuc semel ritè absolutum; quia utrumque apprehenditur inslar materiae levis, id est, materiae non necessariae ex jure divino Confessionis.

Hinc existimo, si Deus peccatum mortale reliquisset materiam liberam Confessionis, sicut reliquit peccatum veniale, ita ut unum mortale posset remitti sine alio per Absolutionem; existimo, inquam, quod non peccaret mortaliter, qui confiteretur peccatum mortale fictum, aut verum absque sufficienti dolore, excepto casu, quo illud foret tota materia Confessionis. Et vice versa, si peccatum veniale esset materia necessaria ex jure divino Confessionis, sicut modo est peccatum mortale, dicerem, esse peccatum mortale decipere Confessarium in uno tantum peccato veniali. Licet enim tali casu verbum otiosum v.g. foret materia levis in ordine ad prohibitionem, equidem gravis in ordine ad Absolutionem; quia ejus Confessio necessaria ad valorem Sacramenti. Et è contrà, tamen si fornicatio v.g. foret materia gravis in ordine ad prohibitionem, equidem levis in ordine ad Absolutionem; quia ejus Confessio minime necessaria ad valorem Sacramenti.

Veluti, tamen Ablutio aquae in Baptismo, in se sit materia levissima, nihilominus est materia gravissima in ordine ad Baptismum; quoniam omnino necessaria ad valorem Sacramenti. Idem cernitur in peccato veniali; quod unicum datur pro materia Confessionis, in quo si Confessarius decipitur, utique decipitur in materia gravi, quamvis ipsam peccatum in se sit leve; quia in ordine ad illam Confessionem est materia gravis, utpote necessaria ad valorem Absolutionis.

Dices; in judicio humano gravitas materiae non commensuratur necessitati materiae, sed res, quae voluntariè subijcitur decisioni iudicis, in se ipsa consideratur, & secundum se ipsam existimatur gravis aut levis: ergo similiter in judicio sacramentali.

Resp. etiam in judicio humano res semel iudicata & decisa, quae tantum pro majori securitate, planè voluntariè absque ulla necessitate iterum subijcitur decidenda, non existimatur gravis, etsi alioquin primà vice, quando nondum erat decisa, gravis existimaretur, sicut nec idem crimen semel justè punitum, etsi rursus liberè in judicio humano ad majorem satisfactionem exhibeatur puniendum, solet graviori penâ puniri.

Deinde in judicio humano non censetur materia gravis, quae non est de substantia iudicii hic & nunc, id est, quae non consideratà jultum profertur iudicium; estò alioquin in se gravis sit & gravis existimaretur, si eà prætermittè iudicium foret injustum. Ergo in judicio humano gravitas causa, non solum desumitur

ex gravitate rei secundum se considerata, sed etiam ex hoc; quod sit necessaria hic & nunc ad iudicium.

Interim disparitas aliqua est; quod ex institutione Christi omnia peccata mortalia sint materia necessaria iudicii sacramentalis, ita ut velint nolint poenitentes, debeant ea offerre iudicanda; plures autem sunt cause, etiam gravissimae; quae absque iudicio humano possent decidi, quae tamen si voluntariè eidem subijciantur, non propterea perdunt suam gravitatem; idque quia vergunt in detrimentum tertii, ad quod impertinens est, quod necessariò, vel voluntariè subijciantur.

Si autem à me queritur, an ergo votum de confitendis peccatis mortalibus jam ritè confitens; obliget sub mortali? Resp. si votum de confitendis peccatis venialibus non obliget sub mortali, neque obligabit votum de confitendis peccatis mortalibus jam ritè confitens; quod autem non obliget sub mortali votum de confitendis peccatis venialibus, unde constat? Scio Nonnullos solum obligationem sub veniali agnoscere, fundantes se in levitate seu parvitate materiae; sed, meo iudicio, fundamentum istud non est solidum: licet enim peccata ipsa in se parva sint, attamen Confessio istorum peccatorum, quae propriè est materia hujus voti, cur debeat censeri res parva, cum sit verum Sacramentum, & aequalis dignitatis cum Absolutione peccatorum mortalium?

An fortè existimas, minus peccare eum, qui in malo statu absolvit à venialibus, quam eum, qui in malo statu absolvit à mortalibus? Aut mortaliter peccare, qui invalidè absolvit à mortalibus, secus qui à venialibus? Erras toto Caelo. Ergo Confessio venialium est materia capax gravis obligationis, ut probavimus sect. 6. concl. 6. & sect. 4. concl. 7. cur ergo votum de confitendis venialibus non obliget sub mortali?

Num quia Confirmatio Sacramentum liberum est, ideo votum ejus non obligaret sub mortali? Et verò auditio Missae, Jejunium, Lectio Horarum Canonicarum, & similia, quae non sunt signa practica gratiae sanctificantis, nihilominus materia sunt sufficiens, ut sive ex præcepto, sive ex voto obligent sub mortali; cur ergo Confessio venialium, signum efficax gratiae sanctificantis, non erit materia capax gravis obligationis sive ex præcepto, sive ex voto?

Igitur gravitas Confessionis non dependet à sola gravitate peccatorum, sed maxime ab institutione Christi, qui eam elevavit ad esse Sacramenti, quod esse tam propriè invenitur in Confessione venialium, quam mortalium. Proinde diversa sunt, Confessionem esse materiam gravem voti, aut præcepti, & peccata venialia, aut mortalia semel directè absoluta, esse materiam gravem Confessionis.

Utrum-

167. An votum de confitendis mortalibus ritè confitens, obliget sub mortali

168. Votum Sacramenti Confirmationis obligat sub mortali.

A quo despondeat gravitas Confessionis.

169.
Non omne
mendacium
in Confes-
sione ad-
missum est
peccatum
mortale.

Utrumque ergo sit de hac controversia, sentio cum Tannero disput. 6. de Penit. q. 7. n. 21. Non omne mendacium de rebus ad Confessionem spectantibus, in Confessione admissum, esse peccatum mortale; sed, per se loquendo, solum, quando est circa materiam necessariam Confessionis, peccatum scilicet mortale nunquam ritè confessum, aut talem circumstantiam, quam sub mortali necessariò in Confessione exprimendam esse constat. Ita Tannerus, qui testatur de Communi DD. contra Caietanum 2. 2. q. 69. a. 1. ad 3. qui docuit, inquit Tannerus, omne mendacium in Confessione, circa rem ad Confessionem pertinentem, esse mortale.

Ex his patet à fortiori, quid sentiendum sit de mendacio, circa rem impertinentem ad Confessionem; videlicet, per se loquendo, non esse peccatum mortale sacrilegii. Ita communiter DD. quamvis enim indignum sit peccare venialiter eo tempore, quo homo preparat se ad recipiendam remissionem peccatorum; equidem non ostenditur notabilis irreverentia, sicut non est notabilis irreverentia, accedere ad Sacramentum Eucharistiæ cum affectu peccati venialis.

170.
Aliquod
potest esse
peccatum
mortale sa-
crilegii.

Dico; Per se loquendo, quia aliunde fieri potest, quòd sit peccatum mortale, putà quia graviter perniciosum, quo casu Confessio erit invalida defectu debiti doloris, per consequens peccatum mortale sacrilegii; quemadmodum peccatum mortale sacrilegii est, confiteri peccatum veniale fictum, quando illud foret tota materia Confessionis, quæ est ultima pars Conclusionis, de qua satis prolixè disputavimus sect. 4. concl. 7. & ibi dictis nihil hic habeo addendum.

Progredior itaque, & has propono questiones; utrum scilicet peccato mortali possit quis dissimulare; peccata, quæ nunc confitentur, priùs fuisse directè absoluta, vel non fuisse directè absoluta. Item uni Confessario sola mortalia, alteri autem sola venialia confiteri. Respondeo ad utramque questionem.

CONCLUSIO VII.

Non peccat mortali sacrilegio, qui dissimulat peccata, quæ nunc confitentur, priùs fuisse directè absoluta, vel non fuisse directè absoluta. Item qui primo Confessario sola mortalia; secundo autem sola venialia confitentur.

171.
Probat
ultima pars
Concl.

Incipio ab ultima parte, quæ minorem, immo vix ullam habet difficultatem; quamvis enim secundus Confessarius decipiatur, putans suum penitentem illa sola peccata ve-

nialia fecisse ab ultima Confessione sibi facta, & ideo bonam concipiat exultationem de ipso, quam non conciperet, si mortalia simul cum venialibus fuisset confessus; equidem penitens non mentitur, sed confitens sine verecundia, & bonæ exultationi, proponit illa peccata, quæ verè fecit; non negans se alia fecisse.

Immo tamen Confessario interroganti responderet, se nulla alia fecisse, quamvis tunc mentiretur (nisi uteretur legitima restrictione, sicut posset uti, cogitando, se nulla alia fecisse, quæ hic & nunc debeat confiteri, de talibus enim, & non de aliis cenletur Confessarius interrogare) adhuc non peccaret graviter contra veritatem Confessionis, quia esset mendacium de re impertinente ad Confessionem, ut patet, & non graviter perniciosum, ut suppono; ergo Confessio valida si reliqua adline; ergo non peccaret mortali sacrilegio. Melius tamen est sincerè totam conscientiam ordinario Confessario aperire.

Dixi notanter: Si primo Confessario &c. confiteatur, liquet proleò Confessionem esse invalidam defectu integritatis, nisi subsistat iusta causa ita dimidiandi Confessionem. Ratio est, quia integritas postulat, ut omnia peccata mortalia specificè, & sigillatim declarentur, quòd tunc non fieret; sit autem, quando sola mortalia peccata declarentur primo Confessario, & sola venialia secundo.

Intellige, per se loquendo; si enim, quia penitens secundo Confessario non exprimit peccata mortalia, propterea permanet in proxima occasione peccandi mortaliter; haud dubio, quin violetur integritas Confessionis; nam velle manere in proxima occasione peccandi mortaliter, est peccare mortaliter; nisi ergo hoc peccatum declaretur, Confessio non erit integra, per consequens invalida, & peccatum mortale sacrilegii. Conclusio ergo intelligenda est de per se, nisi aliquid aliud obstat, quàm deceptio permissiva Confessarii circa bonam ac sanctam vitam confitentis. Ita communiter DD. quos videre poteris apud Dianam p. 3. tr. 4. resol. 132. quos sequitur Lugo disput. 16. a. 57. Arriaga, Dicastillo, & alii Recentiores.

Qui bene advertunt, Confessarios non debere conscientias ordinariorum penitentium coartare, ne ad alios accedant, cum id sit contra libertatem Confessionis, quæ etiam hæc occasione interdum præ verecundia sacrilegè instituitur.

Venio ad primam partem Conclusionis, quæ magis disputabilis est. Et primò notandum, aliud esse dissimulare, aliud simulare; nam, ut communiter docent Theologi, in hac persecutionibus per se licet fugere peccata, immo precibus exteriorem fidei Confessionem declinare.